

#PuesAdiós

La lectura d'*Escrits sobre llengua*, el llibre que recull allò que, sobre aquest tema, ha publicat Josep Murgades durant les darreres dècades, m'ha fet retrobar amb un concepte que tenia mig oblidat: *idealització compensatòria*. La idealització compensatòria consisteix a maquillar l'odi (o, sovint, l'autoodi), en aquest cas cap a una llengua, a base de lloances hipòcrites. Es tracta de cantar les excel·lències d'aquesta llengua per, tot seguit, apuntar tot de motius pels quals no s'ha d'usar (si més no, en l'àmbit formal o fora de la intimitat familiar). Us sona? L'activisme anticatalanista, naturalment, ha practicat sovint, i fins als nostres dies, la idealització compensatòria en relació a la llengua catalana: a la qual tothom considera extraordinària fins que arriba el moment de difondre'n l'ús per normalitzar-la. Aleshores fa nosa. És clar, com que una llengua no pot expandir-se si no és en detriment d'una altra (en aquest cas, el castellà), els elogis es converteixen en atacs enverinats cap a l'intent de fer que el català sigui una llengua usada en tots els àmbits. El català (especialment el *de pagès*) és molt maco per explicar rondalles a la canalla, ens diuen, per tot seguit esparverar-se de com podem creure que també ha de servir per explicar física quàntica. O, fins i tot, com podem preten-

dre que una llengua autonòmica, per més espanyola que sigui, sigui utilitzada fora "de la província" (que és com dir "de la colònia"). I, encara, en el propi territori, com es pot ser tan mal educat de parlar-la davant de qui no l'entén, com ha passat en alguna roda de premsa no fa gaire.

Si busqueu al Google una frase com "el catalán es una lengua maravillosa" us sortiran tot de pàgines on, després de fer aquesta afirmació, es diuen coses com "pues que se hable en su territorio" (Miguel Ángel Revilla), o l'estirabot de l'inefable Tomás Roncero, que, després de dir com n'és de meravellós el català, en una de les seves memorables intervencions en el programa de Josep Pedrerol matisava "pero no para relacionarse con nosotros" (és a dir, amb la "metròpoli").

Quan algú diu com n'és de bonica una llengua, hem d'encendre tots els llums d'alerta, perquè darrere d'un tal elogi s'hi acostuma a amagar el verí subtil del qui només la valora com a element decoratiu. Mentre el mantinguem en l'àmbit de la tribu, doncs, el català és considerada una llengua fantàstica, amb totes les virtuts eufòniques i melòdiques hagudes i per haver, però per a les coses importants i, sobretot, per comunicar-se amb la resta del món, es considera una frivolidat, una provocació i una falta de respecte que els catalans ho facin, d'entrada, en una llengua que no sigui la de "todos los españoles".

